

Pap Márk

A VADKÁR BIZTOSÍTÁSI FEDEZETBE VONHATÓSÁGA ÉS A VADKÁRALAP

The Eligibility of Wildlife Damage for Insurance Cover and the Wildlife Damage Fund

Dr. Pap Márk bíró, Zalaegerszegi Törvényszék; PhD-hallgató, Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar, papm87@gmail.com

A tanulmány a vadkár pénzügyi fedezete biztosításának lehetséges módzatait vizsgálja a hatályos jogi szabályozás fényében. Ennek során a vadkár fogalmának tisztázását követően elsőként arra keresi a választ, hogy jogi és biztosítási üzemgazdasági szempontból a vadkár bekövetkezésének kockázatára biztosítási szerződés alapján nyújtható-e fedezet. Ezt követően annak elemzésére tér rá, hogy mi a vadkáralap rendeltetése, majd a vadkáralappal kapcsolatos közjogi szabályozással összefüggő jogértelmezési kérdéseket tekinti át.

KULCSSZAVAK:

vadászható állat, vadkár, vagyónbiztosítás, felelősségbiztosítás, vadkáralap

The study examines the possible ways of ensuring financial cover for wildlife damage in the light of current legislation. After clarifying the concept of wildlife damage, the study first seeks to answer the question of whether, from a legal and insurance economics point of view, the risk of wildlife damage can be covered by an insurance contract. Thereafter it goes on to analyse the function of the wildlife damage fund, and then considers the issues of legal interpretation in relation to the public law rules governing the wildlife damage fund.

KEYWORDS:

hunting animal, wildlife damage, property insurance, liability insurance, wildlife damage fund

BEVEZETÉS

A magyar jogalkotó a vad védelméről, a vadgazdálkodásról és a vadásatról szóló 1996. évi LV. törvény (Vtv.) preambulumban deklarálta, hogy valamennyi vadon élő állatfajt a Föld megújuló természeti erőforrásai és a biológiai életközösség pótolhatatlan részének tekint, és elismerte, hogy a vadon élő állatok esztétikai, tudományos, kulturális, gazdasági és genetikai értékeket hordoznak, ezért azokat természetes állapotukban a jövő nemzedékek számára is meg kell őrizni. A vadon élő állatfajokra vonatkozó jogi szabályozás kialakítása során a jogalkotó elkülönült csoportként kezeli a vadászható állatokat, más szóval vadakat,¹ amely fogalom a Vtv. 1. § (2) bekezdése értelmében a Magyarországon honos, előforduló, engedéllyel telepített vagy átvonuló, természetvédelmi oltalom alatt nem álló nagyvadnak, illetve apróvadnak minősülő vadászható állatfajokat takarja, és amelyeket a vadgazdálkodásért felelős miniszter a természetvédelemért felelős miniszterrel egyetértésben a Vtv. felhatalmazása alapján kiadott rendeletben, a Vtv. végrehajtásáról szóló 79/2004. (V. 4.) FVM rendeletben (Vtv. vhr.) állapított meg.²

Az, hogy a vadak a jogi szabályozás szempontjából a vadon élő állatok külön csoportját alkotják, egyebek mellett az általuk okozott károkért való helytállási kötelezettség szabályozásának sajátos módjában is megmutatkozik. Összhangban azzal, hogy a vadak kártételei két kártípusban – egyrészt a mező- és erdőgazdálkodásban, másrészt az azon kívül okozott károkból – nyilvánulnak meg,³ a jogalkotó a vadak által okozott károkért való helytállási kötelezettséget kártípusonként eltérően szabályozta. Míg a mező- és erdőgazdálkodáson kívül okozott károkból a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 6:563. §-ának és a Vtv. 75/A. §-ának a vadászható állat által okozott károkért való felelősségre vonatkozó szabályait kell alkalmazni,⁴ addig a mező- és erdőgazdálkodásban okozott károkból a Vtv. 75. és 78–81/A. §-ának a vadkárral való felelősségre vonatkozó szabályai irányadók.⁵ Annak ellenére, hogy a vad az állam tulajdonában van,⁶ a vagyoni értékű jognak minősülő vadászati jog gyakorlása nem az állam, hanem a vadászatra jogosult

¹ A Vtv. 1. § (2) bekezdése értelmében a „vad” fogalma a vadászható állatokat takarja.

² A vadászható állatfajok felsorolását a Vtv. vhr. 1. §-a tartalmazza. Eszerint nagyvadfajok a gímszarvas, a dámszarvas, az őz, a muflon, a vaddisznó, a szikaszarvas – japán szika és a Dybowski szika, míg apróvadfajok a mezei nyúl, az üregi nyúl, a fácán, a fogoly, a nyári lúd, a vetési lúd, a nagy lilik, a kanadai lúd, a nílusi lúd, a tőkés réce, a szárcsa, az erdei szalonka, a balkáni gerle, az örvös galamb, a vörös fogoly, a házi görény, a nyest, a borz, a róka, az aranyakál, a pézsmapocok, a nyestkutya, a mosómedve, a dolmányos varjú, a szarka és a szajkó.

³ LÁBADY 2013: 961; LÁBADY–PARLAGI 2020: 2553–2554.

⁴ BARTA 2014: 22; DÖME 2016: [7]; HAVASI – SALAMONNÉ PILTZ 2021: 852–853; LÁBADY 2013: 961; MÁRTON 2010: 148; OROSZ 2014: 321.

⁵ BARTA 2012: 40; BARTA 2020: 8; HAVASI – SALAMONNÉ PILTZ 2021: 852–853; HEGYES 2014: 199–200; JUHÁSZ 2012: 490; LÁBADY 2013: 961; LÁBADY–PARLAGI 2020: 2553–2554; MÁRTON 2010: 148; OROSZ 2014: 321; PRIBULA 2013: 567; TÖKEY 2020: 152; VARGA 2010: 192.

⁶ Vtv. 9. § (1) bekezdése.

számára hajt hasznot, ezért a jogalkotó a vadak által okozott károk megtérítésének kötelezettségét mindkét kártípus esetében a vadászatra jogosultra telepítette.⁷

A vadkár fogalmát a Vtv. 75. § (2) bekezdése akként határozza meg, hogy az a vadak közül a gímszarvas, a dámszarvas, az őz, a vaddisznó és a muflon által a mezőgazdaságban és az erdőgazdálkodásban, továbbá az őz, a mezei nyúl és a fácán által a szőlőben, a gyümölcsösben, a szántóföldön, az erdősítésben és a csemetekertben okozott kár tíz százalékos – vagyis a természetes önfenntartási értéket⁸ – meghaladó része. A Vtv. vhr. e törvényi fogalmat akként differenciálja, hogy a Vtv. 75. § (2) bekezdése alkalmazásában mezőgazdaságban okozott vadkárnak a vad táplálkozása, taposása, túrása vagy törése következtében a szántóföldön, a gyümölcsösben és a szőlőben a mezőgazdasági kultúra terméskiesését előidéző károsítását minősíti,⁹ erdőgazdálkodásban okozott vadkárnak pedig az erdősítésben a vad rágása, hántása, túrása, taposása, törése által a csemeték elhalását előidéző, vagy a csúcshajtás lerágásával, letörésével a csemeték fejlődését akadályozó, továbbá az erdei magok elfogyasztása által a természetes erdőfelújulás elmaradását okozó károsítását tekinti.¹⁰

Ugyan a Vtv. a „vadkárért való felelősség” fogalmát használja, a vadkárok megtérítésére vonatkozó szabályozás a felelősségi logikát sok tekintetben mellőzi.¹¹ A vadászatra jogosultat ugyanis a Vtv. 75. §-ából következően abszolút, vagyis kimentést nem tűrő helytállási kötelezettség terheli a vadkár megtérítéséért pusztán azon tények folytán, hogy a kárt okozó vadfajjal vadgazdálkodási tevékenységet folytat, és annak vadászatára jogosult, továbbá a kár a vadászterületén következett be.¹² Emellett a vadkárra vonatkozó szabályozás jellegzetessége az is, hogy közjogi normákkal erőteljesen átszőtt, ami azzal áll összefüggésben, hogy a mezőgazdaság az élelmiszer-ellátásban betöltött szerepe folytán a nemzetgazdaság kiemelten fontos ágazata, amelyben a vadászható állatok korántsem elhanyagolható mértékű károkat okoznak.¹³ Mindez pedig a vadkár esetében az egyéb kárkötelmi jogviszonyokhoz képest erőteljesebb közjogi beavatkozást tesz indokolttá.

Ilyen közjogi normák a Vtv. azon szabályai is, amelyek a vadkár pénzügyi fedezetének biztosítását rendezik, és ennek érdekében a vadkár alap vadászatra jogosult általi létrehozására és fenntartására vonatkozó szabályokat állapítanak meg.¹⁴ Az alábbiakban az e közjogi

⁷ CZANK 1985: 140–141; MÁNDY 1990: 157; MIKÓ 1996: 23; MIKÓ 1999: 20; ZOLTÁN 1989: 981.

⁸ A Vtv. 75. § (4) bekezdése alapján a természetes önfenntartási érték a megújuló természeti erőforrásnak és nemzeti vagyonnak minősülő vadállomány életfeltételeinek kielégítésére szolgál, és az nem tekinthető vadkárnak, ezért a vadkár számításánál nem lehet figyelembe venni.

⁹ Vtv. vhr. 82. § (2) bekezdése.

¹⁰ Vtv. vhr. 83. § (2) bekezdése.

¹¹ LÁBADY 2013: 961; TÖRŐ 1970: 608.

¹² A Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.171/2013/4. számú ítélete; a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.260/2014/6. számú ítélete; a Szegedi Ítéltábla Pf.I.20.151/2017/4. számú ítélete; a Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.20.578/2020/7. számú ítélete.

¹³ Az Országos Vadgazdálkodási Adattárban közzétett adatok szerint 2021/2022. vadászati évben országosan a vadászati kiadások közel 35,5 milliárd forintot tettek ki, amelyekből hozzávetőleg 3,2 milliárd forint volt a mezőgazdasági és erdei vadkár együttes összege. Lásd CSÁNYI et al. 2023: 18.

¹⁴ A vadkár alapra vonatkozó rendelkezéseket „A vadkár pénzügyi fedezete” cím alatt 2017. március 1-jei hatálybalépéssel a vad védelmével, a vadgazdálkodással, valamint a vadászattal összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2015. évi CLXXXIII. törvény iktatta a Vtv.-be.

normák által felvetett elméleti és gyakorlati kérdéseket tesszük vizsgálat tárgyává oly módon, hogy előbb a vadkár bekövetkezése kockázatának jogi és biztosítási üzemgazdasági szempontból való biztosíthatóságát vizsgálva arra a kérdésre keressük a választ, hogy milyen okok tették szükségessé a vadkár pénzügyi fedezete biztosításának közjogi szabályokkal való rendezését. Ezt követően a vadkáralap fogalmának és rendeltetésének meghatározására teszünk kísérletet, majd pedig a vadkáralap létrehozásával és a vadkáralappal kapcsolatos kötelezettségek ellenőrzésével összefüggő jogértelmezési kérdéseket vizsgáljuk meg.

A VADKÁR KOCKÁZATÁNAK BIZTOSÍTHATÓSÁGA

A biztosíthatóság jogszabályi lehetősége

A vadkár pénzügyi fedezetének biztosítására kézenfekvő megoldásnak tűnik a biztosítási – ezen belül is a kárbiztosítási – szerződés megkötése. A Ptk. 6:439. § (1) bekezdése értelmében ugyanis biztosítási szerződés alapján a biztosító – a vele szerződő fél által fizetett díj ellenében – köteles a szerződésben meghatározott kockázatra fedezetet nyújtani, a kockázatviselés kezdetét követően bekövetkező biztosítási esemény megvalósulása esetén pedig a szerződésben meghatározott szolgáltatást teljesíteni. A (2) bekezdés szerint kárbiztosítás esetén a biztosító szolgáltatása egyebek mellett a biztosított kárának a szerződésben meghatározott módon és mértékben történő megtérítésében áll. Következésképpen a biztosítási szerződés lényege a kockázatnak a veszélyközösséget megszervező biztosító által ellenérték fejében történő átvállalásában rejlik.¹⁵ A kockázat fogalma – a biztosítás jogintézményének szempontjából vizsgálva – a biztosítási szerződésben meghatározott biztosítási esemény bekövetkezésének bizonytalanságát takarja,¹⁶ a biztosítási esemény pedig az általánosan elfogadott meghatározás szerint olyan előre nem látható és a biztosított akaratán kívül bekövetkező eseményt jelent, amely legalább a bekövetkezése időpontját tekintve bizonytalan.¹⁷

Az ekként értelmezett kockázat fogalmának a vadkár bekövetkezése is megfelel. A vadkár ugyanis a károsult, azaz a vadkár bekövetkezésekor az érintett ingatlan használatára érvényes jogcímmel rendelkező személy¹⁸ szempontjából a mezőgazdasági termékek mennyiségét, illetve minőségét befolyásoló úgynevezett termelési kockázatok közé tartozik,¹⁹ a vadászatra jogosult szempontjából pedig a vadkár bekövetkezése azért minősül kockázatnak, mert annak folytán kötelezettsége keletkezik a károsult kárának megtérítésére, ami által saját vagyona csökken.²⁰ Mindebből az a következtetés vonható le, miszerint a polgári

¹⁵ TÓKEY 2018: 680; VÉRTESY 2013: 31, 32; ZAVODNYIK 2000: 7.

¹⁶ TÓKEY 2018: 682; ZAVODNYIK 2000: 22.

¹⁷ A Szegedi Ítéltábla Gf.I.30.178/2011/3. számú ítélete; ZAVODNYIK 2000: 23.

¹⁸ A Legfelsőbb Bíróság Pfv.III.22.318/2001/5. számú ítélete; a Kúria Pfv.VI.21.019/2016/4. számú ítélete.

¹⁹ BOEHLJE–TREDE 1977: 21; JANOWICZ–LOMOTT – ŁYSKAWA 2014: 322; MOSCHINI–HENNESSEY 2001: 89–90.

²⁰ KIRSTOVA 2018: 83; PANDURICS–MARKÓ 2015: 79; TÓKEY 2018: 744.

jogi szabályozás szempontjából nincs akadálya annak, hogy a biztosító a vadkár bekövetkezésének kockázatára kárbiztosítási szerződés megkötése útján fedezetet nyújtson.

A kifejtettre figyelemmel a kárbiztosítási szerződés megkötésének jogszabályi lehetősége a vadkár bekövetkezése folytán keletkező jogviszony mindkét alanya, vagyis a földhasználó és a vadászatra jogosult oldalán is fennáll, összhangban azzal, hogy a kárbiztosításnak két fő típusa különböztethető meg: egyrészt a vagyonbiztosítás (vagy aktív kárbiztosítás), másrészt a felelősségbiztosítás (vagy passzív kárbiztosítás).²¹ Ugyan a vagyonbiztosítás terminust a Ptk. – a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvényről eltérően – már nem alkalmazza, az a jogtudomány és a joggyakorlat által továbbra is használt fogalom,²² amely a biztosított vagyonában bekövetkezett kárra mint biztosítási eseményre fedezetet nyújtó kárbiztosításokat takarja, vagyis a vagyonbiztosítás a biztosítottnak valamely vagyontárgyhoz fűződő vagyoni érdekét részesíti védelemben az esetlegesen bekövetkező kárban megnyilvánuló érdeksérelemmel szemben.²³ Ehhez képest a felelősségbiztosítási szerződés alapján a biztosított a Ptk. 6:470. § (1) bekezdése értelmében azt követelheti, hogy a biztosító a szerződésben megállapított módon és mértékben mentesítse őt olyan kár megtérítése alól, amelyre jogszabály értelmében köteles. A felelősségbiztosítás tehát a károsult kármegtérüléséhez fűződő érdekét azáltal védi, hogy kárigényét a kártérítési kötelelem kötelezettje – aki együttal a felelősségbiztosítási szerződés biztosítottja is – helyett a kár megtérítéséhez elégséges fedezettel rendelkező biztosító teljesíti.²⁴ A másik oldalról a felelősségbiztosítás a kárkötelelem kötelezettjének érdekét is szolgálja azáltal, hogy mentesíti – az adott esetben a teljesítőképességét meghaladó összegű – kár megtérítésének anyagi terhe alól.²⁵

A kárbiztosítási szerződés e típusai közül a vagyonbiztosítási szerződés megkötésének lehetősége a földhasználó részéről áll fenn az általa természetett mezőgazdasági kultúrában bekövetkezett vadkároknak a biztosító által a biztosítási szerződésben meghatározott módon és mértékben történő megtérítése érdekében. A felelősségbiztosítási szerződés megkötésének lehetősége pedig a vadászatra jogosult részéről jöhet szóba, amelynek alapján követelhetné, hogy a biztosító a szerződésben megállapított módon és mértékben mentesítse őt a vadkár megtérítésére vonatkozó kötelezettsége alól. Ezzel kapcsolatban megjegyzést érdemel, hogy a vadászható állatok által a mező- és erdőgazdaságon kívül okozott károk tipikus esetében: a vad és gépjármű összeütközése esetén²⁶ a Magyarországon tevékenységet folytató biztosítókkal is köthető olyan vagyonbiztosítási szerződés, amely a gépjármű üzembentartójánál bekövetkezett károokra nyújt fedezetet, és olyan felelősségbiztosítási szerződés is, amely a vadászatra jogosultat a vadütközés folytán bekövetkezett kár megtérítésének kötelezettsége alól mentesíti. Ugyan a biztosítók általános szerződési

²¹ A Ptk. Hatodik Könyv LXIII. Fejezetéhez fűződött indokolás; TÓKEY 2018: 732, 744.

²² BH2022. 74; BH2022. 97; a Kúria Pfv.I.20.442/2021/7. számú ítélete; TÓKEY 2018: 687.

²³ BH2022. 74; BH2022. 97; a Kúria Pfv.I.20.442/2021/7. számú ítélete.

²⁴ BH2021. 260; TÓKEY 2018: 744.

²⁵ CERTICKY 2020: 8; TÓKEY 2018: 744.

²⁶ LÁBADY–PARLAGI 2020: 2554; GYULAFALVI 2004: 94.

feltételei gyakran e biztosításokat is „vadkárbiztosítás” elnevezéssel illetik, ezekben az esetekben – a már említettek szerint – nem a Vtv.-ben szabályozott vadkárrol van szó.

Annak ellenére, hogy a kifejtettek értelmében ennek nincs jogszabályi akadálya, a hazai biztosítók internetes honlapjainak áttekintése alapján az a megállapítás tehető, hogy a hazánkban tevékenységet folytató biztosítók jelenleg a vadkár bekövetkezése esetére sem vagyonbiztosítást, sem felelősségbiztosítást nem kínálnak.²⁷ Emiatt felmerül a kérdés, hogy a vadkár bekövetkezése kapcsán teljesülnek-e a kockázat biztosíthatóságával szemben támasztott követelmények.

A biztosíthatóság biztosítási üzemgazdasági lehetősége

Szalai Ákos szerint öt feltétel együttes fennállása szükséges ahhoz, hogy egy kockázat biztosítható legyen, vagyis arra a piaci biztosítók biztosítást kínáljanak. E feltételek közül az első, hogy a kockázat bekövetkezésének valószínűsége becsülhető legyen, a második, hogy a bekövetkezés valószínűsége ne legyen majdnem biztos, a harmadik, hogy a kockázatok egymástól függetlenek legyenek annak érdekében, hogy egy adott biztosítási időszakon belül a biztosító bevételei fedezzék a kiadásokat, a negyedik, hogy a biztosító tudja kezelni a morális kockázatot, végül az ötödik, hogy a biztosító képes legyen csökkenteni a kontraszelekción.²⁸ Ezzel összhangban Dwight M. Jaffee és Thomas Russell a biztosítási piac eredményes működését akadályozó és valamely kockázatot biztosíthatatlanná tevő tényezőkként nevesítették egyrészt a biztosítási esemény bekövetkezése valószínűségének biztosításmatematikai módszerekkel való kalkulálhatatlanságát, másrészt a biztosítandó kockázat valamilyen értelemben túlságosan nagy voltát – ami tartalmilag a biztosíthatóság Szalai által meghatározott második és harmadik feltételéhez kapcsolódik –, harmadrészt pedig a kontraszelekción és az erkölcsi kockázatot.²⁹

Ami a kockázat kalkulálhatóságának követelményét illeti, az azért képezi a biztosítási piac eredményes működésének feltételét, mert a kockázat átvállalásáról való döntéshez szükséges annak meghatározása, hogy a biztosító egy adott időszak alatt milyen számú biztosítási esemény bekövetkezésére és azok tekintetében milyen összegű fizetési kötelezettség keletkezésére számíthat,³⁰ ami akkor lehetséges, ha a múltból megfelelő számú releváns adat áll rendelkezésre a kalkuláció matematikai modellek segítségével történő elvégzéséhez.³¹ Ehhez szorosan kapcsolódik a biztosítandó kockázat nagyságának kérdése, amelyet egyrészt a biztosító által egy adott biztosítási esemény bekövetkezése esetén fizetendő biztosítási összeg nagysága, másrészt a biztosítási esemény bekövetkezésének

²⁷ Ez nem kizárólag a magyar biztosítási piac jellemzője, ez a helyzet például Németországban is. Lásd ZWACK 2017: 56, 61.

²⁸ SZALAI 2014: 43–44.

²⁹ JAFFEE–RUSSELL 1997: 206.

³⁰ JAFFEE–RUSSELL 1997: 208.

³¹ ZWACK 2017: 56.

valószínűsége, más szóval a két biztosítási esemény bekövetkezése közötti időintervallum befolyásolja.³² E tényezők azért vannak hatással a kockázat biztosíthatóságára, mert a fizetendő biztosítási összeg, illetve a biztosítási esemény bekövetkezésének gyakorisága olyan nagyságúvá teheti a kockázatot, hogy az a biztosító által átvállalhatatlanná válik.³³ E szempontokat a vadkár kapcsán vizsgálva Matteo Renzulli amellett érvelt, hogy a biztosító a biztosítási esemény bekövetkezésének valószínűségét statisztikai módszerekkel szakszerűen kalkulálni tudja, továbbá a szerző a kockázat nagyságát sem tekintette a vadkár biztosíthatóságát kizáró okként, mivel álláspontja szerint e kockázatot a kockázataikat diverzifikáló biztosítók megfelelően tudják kezelni.³⁴

Ami a kontraszelekciót és az erkölcsi kockázatot illeti, azok egyaránt az információs aszimmetria problémájára vezethetők vissza, amelynek lényege, hogy a biztosított a biztosítónál több és adekvátabb ismerettel rendelkezik a biztosított kockázatról.³⁵ A kontraszelekció (*adverse selection*) azt a helyzetet írja le, amikor a biztosító túlságosan drágának vagy egyenesen lehetetlennek találja a magas kockázatú biztosítottak kiszűrését, ami a kockázatközösségen belül a magas kockázatú biztosítottak arányának növekedéséhez és ezáltal a biztosítási díjak emelkedéséhez vezet. Ilyen helyzetben az alacsonyabb kockázatú biztosítottak a túl magas díjak miatt kilépnek a biztosítási piacról, míg a magasabb kockázatú biztosítottak bent maradnak, ezzel csökkentve a biztosító nyereségét.³⁶ Ehhez képest az erkölcsi kockázat (*moral hazard*) fogalma azt a helyzetet takarja, amikor a biztosítási szerződés megkötése után a biztosított olyan módon változtatja meg a termelési gyakorlatát, amely növeli a kár bekövetkezésének kockázatát.³⁷

Myong Goo Kang rámutatott, hogy a kontraszelekció és az erkölcsi kockázat valamennyi biztosítási piacot érinti, de leginkább a mezőgazdasági biztosítások esetében jelentős, mivel – a biztosítottak földrajzi szétszóródása és a jelentős mértékben eltérő termelési gyakorlatok miatt – e területen a legnehezebb és legköltségesebb a biztosító számára a biztosítottakkal kapcsolatos információ megszerzése és a biztosítottak magatartásának nyomon követése, ezáltal a megalapozott és a megalapozatlan igények közötti különbségtétel.³⁸ Ezzel magyarázható, hogy hazánkban a mezőgazdasági termelést érintő természeti kockázatok egy másik csoportjára, az időjárás kockázatokra fedezetet nyújtó mezőgazdasági vagyonbiztosítások piaca csak úgy működőképes, hogy e biztosítások megkötését az állam biztosított oldalán a biztosítási díjhoz nyújtott támogatással,³⁹ biztosítói oldalán pedig adókönnyítéssel ösztönzi,⁴⁰ továbbá egy úgynevezett mezőgazdasági időjárás

³² BERLINER 1985: 313; HOLSBOER 1995: 408; VERMAAT 1995: 447.

³³ JANOWICZ-LOMOTT – ŁYSKAWA 2014: 324.

³⁴ RENZULLI 2009: 36.

³⁵ KANG 2007: 6; MAHUL–STUTLEY 2010: 3.

³⁶ CSORBA 2019: 99–100; KANG 2007: 6; NELSON–LOEHMAN 1987: 528.

³⁷ KANG 2007: 6; NELSON–LOEHMAN 1987: 527.

³⁸ KANG 2007: 6.

³⁹ A mezőgazdasági biztosítás díjához nyújtott támogatásról szóló 19/2014. (X. 29.) Korm. rendelet.

⁴⁰ A biztosítási adóról szóló 2012. évi CII. törvény 1. § 7. és 8. pontja értelmében nem számít bele a biztosítási adó alapjába a mezőgazdasági termelést érintő időjárás és más természeti kockázatok kezeléséről szóló 2011. évi

kockázatokat kezelő rendszert is működtet, amely lényegét tekintve a mezőgazdasági termelők államilag szervezett kockázatközössége, és amelynek tagjai a törvényi feltételek fennállása esetén kárenyhítő juttatásra jogosultak.⁴¹

Álláspontunk szerint alappal feltételezhető, hogy egy, a földhasználók által a mezőgazdasági terményekben bekövetkező vadkár kockázatára köthető vagyonbiztosítás esetén az egyéb mezőgazdasági vagyonbiztosításokhoz hasonló mértékben jelentkezne a kontraszelekció és az erkölcsi kockázat problémája, ezért az állami szerepvállalás hiányában kereshetjük annak okát, hogy a vadkárra kiterjedő vagyonbiztosítási szerződést a piaci biztosítók nem kínálnak. Ez az ok húzódik meg továbbá a vadkárra vonatkozó felelősségbiztosítási szerződések hiánya mögött is, mivel a vadgazdálkodás is része a tág értelemben vett mezőgazdaságnak,⁴² így nincs okunk feltételezni azt, hogy a kontraszelekció és az erkölcsi kockázat problémája az egyéb mezőgazdasági biztosításoktól eltérő mértékben érintené.

Ezt az álláspontot képviseli Thomas Zwack is, rámutatva, hogy az információs aszimmetria következtében a biztosító a biztosítási szerződés megkötése előtt egy adott vadászterületen a múltban ténylegesen bekövetkezett vadkár mértékét csak nagyon hozzávetőlegesen tudja megbecsülni. A szerződéskötés után pedig szerinte az a probléma jelentkezik, hogy egyrészt a biztosított kevésbé törekszik a károk megelőzésére (például a vadászársaság lecsökkenti a ténylegesen vadászott terület nagyságát vagy kevesebb vadkerítést épít), amely magatartást azonban a biztosító nehezen tud bizonyítani (*hidden action*), másrészt pedig a biztosító nem tudja felmérni a külső körülmények változásának a biztosított kockázatra gyakorolt hatását sem (*hidden information*).⁴³ Az utóbbira példaként hozza fel a vadkár nagyságát befolyásoló olyan tényezőket, mint az éghajlati viszonyok és a vadak potenciális táplálékul szolgáló természetett növényi kultúrák változása, de a vadkár nagyságát a szomszédos vadászterületek vadászatra jogosultjainak magatartása is befolyásolhatja, mivel egy jelentős mértékben vadászott vadászterületről a vad gyorsan átszokik az olyan területekre, ahol a vadászatra jogosult a vadászat, illetve a vadkármegelőzés terén kevésbé aktív.⁴⁴

A kifejtettekből az a következtetés vonható le, hogy a vadkár esetében a biztosítási piac eredményes működését az akadályozza, hogy állami szerepvállalás hiányában a kontraszelekció és az erkölcsi kockázat problémáját a biztosítók nem lennének képesek kezelni.⁴⁵ Ezen állami szerepvállalás hiányának oka pedig abban keresendő, hogy míg az időjárási kockázatok esetén nincs kárért felelős személy, akivel szemben a károsult kártérítési igényrel felléphetne, addig a vadkár bekövetkezése esetén a károsult a vadászatra jogosulttal szemben érvényesítheti igényét. Erre figyelemmel a jogalkotó a vadkár pénzügyi fedezetét oly módon igyekezett biztosítani, hogy a vadászatra jogosult számára (a vadaskert

---

CLXVIII. törvény (Mkk. tv.) szerinti mezőgazdasági biztosítás bruttó díja.

⁴¹ Mkk. tv. II. Fejezete.

⁴² HORVÁTH 2009: 93.

⁴³ ZWACK 2017: 59–60.

⁴⁴ ZWACK 2017: 60.

⁴⁵ ZWACK 2017: 59.

vadászatra jogosultja kivételével) a Vtv. 81/B. §-ában a vadkáralap létrehozására és fenn tartására irányuló kötelezettséget írt elő.

A VADKÁR FEDEZETÉNEK BIZTOSÍTÁSA VADKÁRALAP KÉPZÉSE ÚTJÁN

A vadkáralap fogalma és rendeltetése

A Vtv. 81/B. § (1) bekezdésének rendelkezéséből kiindulva a vadkáralap fogalma akként határozható meg, hogy az a vadászatra jogosult által a vadkárért fizetendő kártérítés fedezetének biztosítása érdekében elkülönített számlán létrehozott pénzügyi alap. Ezzel összhangban a Vtv. 81/B. § (4) bekezdése akként rendelkezik, hogy a vadkáralap terhére kizárólag a vadkár megtérítése érdekében lehet kifizetést teljesíteni. Következésképpen az abban elhelyezett összeg nem fordítható a vadászatra jogosultat terhelő egyéb fizetési kötelezettségek kielégítésére, így egyebek mellett a vadászható állat által okozott kárért a Ptk. 6:563. §-a alapján fennálló felelőssége alapján őt terhelő kártérítési kötelezettség teljesítésére sem. Ugyanakkor a Vtv. azt önmagában nem szankcionálja, ha a vadászatra jogosult nem a vadkár jogcímén fennálló fizetési kötelezettsége teljesítéséhez veszi igénybe a vadkáralapban elhelyezett összeget. E jogszabályi előírás megszegésének a vadászatra jogosulttal szemben alkalmazható szankciók szempontjából – a később kifejtettek szerint – csupán abban az esetben lehet jelentősége, ha emiatt a vadászatra jogosult a teljes bizonyító erejű magánokiratba vagy közokiratba foglalt egyezséggel vagy jogerős bírósági ítélettel megállapított kártérítési kötelezettségének nem tud eleget tenni. Mindebből következően a vadkáralap lényegét tekintve nem más, mint a vadászatra jogosult vagyonán belül meghatározott célra elkülönített alvagyon, amelynek rendeltetése annak biztosítása, hogy a vadkár megtérítésének pénzügyi fedezete folyamatosan a vadászatra jogosult rendelkezésére álljon.⁴⁶

A törvény a vadászatra jogosultnak a vadkáralappal, mint alvagyonnal való rendelkezési jogát az alpból eszközölhető kifizetések jogcímének meghatározásán túl annak előírásával is korlátozza, hogy a vadkáralap terhére kizárólag teljes bizonyító erejű magánokiratba vagy közokiratba foglalt egyezés vagy pedig jogerős bírósági ítélettel megállapított vadkár megtérítése érdekében van helye kifizetésnek.⁴⁷ Ezen előírás mögött az a jogalkotói szándék vélelmezhető, hogy a vadkáralap terhére csak olyan módon legyen lehetőség kifizetést teljesíteni, hogy a vadkáralapban elhelyezett összeg felhasználásának jogszerűsége ellenőrizhető legyen. Ez pedig a leghatékonyabban akként biztosítható, ha a vadkáralap terhére kifizetett összeg jogosultját, jogcímét és összegét – mint a követelés egyértelmű azonosításához szükséges adatokat – a felek minősített okirati formába foglalt egyezsége vagy jogerős bírósági ítélet tartalmazza.

⁴⁶ A 2015. évi CLXXXIII. törvény 44. §-ához fűzött indokolás.

⁴⁷ Vtv. 81/B. § (4) bekezdése.

Ami a közokiratba foglalt egyezséget illeti, az jellemzően a jegyző hatáskörébe tartozó vadkárfelemelési eljárásban létrejött, a jegyző által határozatba foglalt és jóváhagyott egyezség lehet,⁴⁸ de a közjegyző által egyezségi eljárásban jóváhagyott egyezség,⁴⁹ továbbá a vadkár megtérítése iránti perben vagy egyezségi kísérletre irányuló nemperes eljárásban a bíróság által jóváhagyott egyezség is szóba jöhet.⁵⁰ A Vtv. erről külön nem tesz említést, de álláspontunk szerint jogerős bírósági ítélet alatt az egyéb ítélet hatályú határozatokat, így a jogerős bírósági meghagyást⁵¹ és a közjegyző által kibocsátott jogerős fizetési meghagyást⁵² is érteni kell, hiszen e határozatokhoz is ugyanazok a joghatások fűződnek, mint a jogerős ítélethez. Ha a vadászatra jogosult és a károsult között vadkárfelemelési és polgári peres, illetve nemperes eljáráson kívül jött létre egyezség, az csak közjegyzői okiratba foglalás esetén minősül közokiratnak,⁵³ ennek hiányában az egyezséget teljes bizonyító erejű magánokiratba szükséges foglalni annak érdekében, hogy annak alapján a vadászatra jogosult a vadkár alapból kifizetést teljesíthessen. E rendelkezés kapcsán is megjegyzést érdemel, hogy a törvény nem szankcionálja önmagában azt, ha a vadászatra jogosult nem teljes bizonyító erejű magánokiratba vagy közokiratba foglalt egyezség vagy jogerős bírósági ítélet alapján teljesít vadkár jogcímén kifizetést. Ezért a vadászatra jogosulttal szemben alkalmazható szankciók szempontjából e ténynek is csak akkor lehet jelentősége, ha emiatt a vadászatra jogosult a teljes bizonyító erejű magánokiratba vagy közokiratba foglalt egyezséggel vagy jogerős bírósági ítélettel megállapított kártérítési kötelezettségének nem tud eleget tenni.

Hangsúlyozandó továbbá, hogy a Vtv. 81/B. § (6) bekezdése értelmében a vadászatra jogosult a kártérítés kifizetésére vonatkozó kötelezettségét abban az esetben is köteles teljesíteni, ha a vadkár alapon elkülönített összeg a kárt nem fedezi. Következésképpen a vadászatra jogosult jogszerűen nem tagadhatja meg a teljes bizonyító erejű magánokiratba vagy közokiratba foglalt egyezséggel vagy jogerős bírósági ítélettel megállapított kártérítési kötelezettségének teljesítését arra hivatkozással, hogy a vadkár alapot kimerítette, hanem ebben az esetben az egyéb vagyonából kell teljesítést eszközölnie.⁵⁴ Ily módon a vadkár alapnak, illetve az abban rendelkezésre álló pénzüsszeg nagyságának polgári jogi szempontból nincs közvetlen kihatása a vadászatra jogosult és a károsult között a vadkár bekövetkezése folytán létrejött jogviszonyra. Mindazonáltal a vadászatra jogosult teljesítő-képessége és ezáltal a károsult szempontjából sem közömbös a vadkár alap létrehozásával kapcsolatos kötelezettség vadászatra jogosult általi teljesítése, hiszen ily módon nagyobb a valószínűsége annak, hogy a vadászatra jogosult rendelkezésére áll a vadkár teljesítéséhez szükséges összeg.

⁴⁸ Vtv. 81. § (6) bekezdése.

⁴⁹ Az egyes közjegyzői nemperes eljárásokról szóló 2008. évi XLV. törvény 27/K. § (2) bekezdése.

⁵⁰ A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 168. §, 239. §.

⁵¹ Pp. 348. § (2) bekezdése.

⁵² A fizetési meghagyásos eljárásról szóló 2009. évi L. törvény 36. § (1) bekezdése.

⁵³ A közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény 111. § (2) bekezdése.

⁵⁴ BARTA 2018: 372.

A vadkáralap létrehozása

Egyrészt a Vtv. 81/B. § (1) bekezdésének azon kijelentő módú megfogalmazásából, miszerint a vadászatra jogosult vadkáralapot hoz létre, másrészt abból, hogy a Vtv. 81/B. § (5) bekezdés *b*) pontja szankcionálja a vadkáralap képzése igazolásának elmulasztását, egyértelmű, hogy a vadkáralap létrehozása és elkülönített számlán történő kezelése nem csupán lehetőség, hanem a vadászatra jogosultat terhelő kötelezettség.⁵⁵ A Vtv. 109. §-a értelmében a vadkáralapot első alkalommal 2018. november 1-jével kellett képezni, azóta pedig a Vtv. 81/B. § (2) bekezdése szerint a törvény által előírt összeget az adott vadászati év január 31. napjáig kell a vadkáralapban biztosítani.

A vadkáralap létrehozásának kötelezettsége a vadkárért való helytállási kötelezettség alanyaként a vadászatra jogosultat terheli (a vadaskert vadászatra jogosultja kivételével). A vadászati jog a földön fennálló tulajdonjog elválaszthatatlan része, így az a vadászterületre minősített terület tulajdonosát illeti meg.⁵⁶ Egy személy tulajdonában álló vadászterület esetén a tulajdonos a vadászati jogot önállóan gyakorolja, ha pedig a vadászterületnek több tulajdonosa van, őket társult vadászati jog illeti meg.⁵⁷ A vadászati jogot kizárólag az önálló vadászati jog jogosultja gyakorolhatja közvetlenül, míg társult vadászati jog esetén a vadászati jogot csak haszonbérlet útján lehet gyakorolni.⁵⁸ A vadászati jog haszonbérbeadása esetén a haszonbérletet kell vadászatra jogosultnak tekinteni,⁵⁹ következésképpen a vadkáralap képzésére is ő köteles. A vadászati jog haszonbérletje lehet minden további feltétel nélkül a vadásztársaság (vagyis vadászjeggyel rendelkező tagokból álló egyesület) és a vadásztársaságok érdekképviselői szerve, míg a természetvédelmi kezelésért felelős központi költségvetési szerv, a mezőgazdasági, erdészeti, vadgazdálkodási oktatást folytató középiskola és felsőoktatási intézmény, a mezőgazdasági, illetve erdőgazdálkodási ágazatba sorolt, Magyarországon bejegyzett gazdasági társaság, szövetkezet, erdőbirtokossági társulat csak abban az esetben lehet haszonbérlet, ha a vadászterület legalább 25%-át vagy a vadászterületből legalább 300 hektárt mezőgazdasági, erdőgazdálkodási vagy természetvédelemmel összefüggő tevékenység céljából használ.⁶⁰

Ami a vadkáralapban elhelyezendő összeg nagyságát illeti, a Vtv. 81/B. § (2) bekezdése értelmében a vadkáralapban az adott vadászati évet megelőző vadászati évben a vadászatra jogosult által a vadkárért kifizetett kártérítés mértékének megfelelő – az adott vadászati év október 31. napjáig vadkárért ténylegesen kifizetett összeggel csökkentett – összeget kell biztosítani. A vadkáralapban elhelyezendő összeg és a vadászati év közötti összefüggés azzal magyarázható, hogy a vadgazdálkodás tervezést igénylő tevékenység,⁶¹ e tervezés

⁵⁵ Ezt megerősíti a 2015. évi CLXXXIII. törvény 44. §-ához fűzött indokolás és a jogirodalom is. Lásd BARTA 2018: 372.

⁵⁶ Vtv. 3. § (1) bekezdése.

⁵⁷ Vtv. 4. § (1) bekezdése.

⁵⁸ Vtv. 10. § (2) és (3) bekezdése.

⁵⁹ Vtv. 6. § (3) bekezdése.

⁶⁰ Vtv. 16. § (1) bekezdése.

⁶¹ A Vtv. 40–55. §-ához fűzött indokolás.

alapvető időbeli egysége pedig a vadászati év, amelyre vonatkozóan a vadászatra jogosultnak az éves vadgazdálkodási tervét is el kell készítenie,⁶² és amely a Vtv. 38. § (1) bekezdésének első mondata értelmében az év március hónap első napján kezdődik és a következő év február hónap utolsó napjáig tart.

A Vtv. 81/B. § (2) bekezdésének hatályos rendelkezését 2019. január 11-i hatálybalépéssel az egyes törvényeknek az agrárgazdaság versenyképességével összefüggő módosításáról szóló 2018. évi CXXXVII. törvény állapította meg (majd 2024. május 17-től az egyes agrártárgyú törvények módosításáról szóló 2024. évi XIX. törvény módosította) annak érdekében, hogy a vadkár alap képzésével kapcsolatban a vadászatra jogosultak részére könnyítést vezessen be.⁶³ E könnyítés abban nyilvánult meg, hogy a módosítást megelőzően a vadászatra jogosult az általa az adott vadászati évet megelőző vadászati évben a vadkárért kifizetett kártérítés mértékének megfelelő összeget volt köteles a vadkár alapban biztosítani, a módosítás alapján azonban ezt az összeget csökkentik az adott vadászati év december 31. napjáig vadkár jogcímén ténylegesen kifizetett összegek.

A vadkár alap kapcsolatos kötelezettségek ellenőrzése

A vadkár alap létrehozásával és felhasználásával kapcsolatos szabályok betartását a vadászati hatóság ellenőrzi,⁶⁴ ezért a Vtv. 81/B. § (3) bekezdése értelmében a vadászatra jogosult a vadkár alapban elhelyezendő összeg befizetésének igazolását a vadászati év február 15-ig köteles megküldeni a vadászati hatóság részére.⁶⁵ Ha a vadászatra jogosult e kötelezettségének nem tesz eleget, a Vtv. 81/B. § (5) bekezdés a) pontja értelmében a vadászati hatóság a vadászatra jogosultat törli a nyilvántartásból.⁶⁶ Nyilvántartás alatt értelemszerűen a Vtv. 6. § (4) bekezdésében említett nyilvántartást, azaz a vadászatra jogosultak nyilvántartását kell érteni. A nyilvántartásból való törlés jogkövetkezménye a Vtv. 17. § (7) bekezdéséből következően az, hogy a vadászati jog haszonbérletére kötött szerződés megszűnik, így a haszonbérlet a továbbiakban az adott vadászterületen a vadászati jog gyakorlására nem jogosult. Ebben az esetben a haszonbérleti szerződés megszűnésének egy különleges esetével állunk szemben, amely a haszonbérletnek a vadászatra jogosultak nyilvántartásából való törlése tényével, a törvény erejénél fogva következik be.

⁶² Vtv. 47. §.

⁶³ A 2018. évi CXXXVII. törvény 13. és 16. §-ához fűzött indokolás.

⁶⁴ A földművelésügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 383/2016. (XII. 2.) Korm. rendelet 60. § (1) bekezdése értelmében vadászati hatóságként a vadászterület fekvése szerint illetékes vármegyei kormányhivatal mint területi vadászati hatóság jár el.

⁶⁵ A Vtv. 2019. január 11-én hatályba lépett 112. §-a értelmében mentesült a Vtv. 81/B. § (5) bekezdésében foglalt jogkövetkezmények alól az a vadászatra jogosult, amely 2018. november 1-jéig a 2018. évi CXXXVII. törvény által megállapított 81/B. § (2) bekezdésben szabályozott módon biztosította a vadkár alap összegét. E rendelkezést a 2018. évi CXXXVII. törvény iktatta a Vtv.-be – a törvény indokolása szerint – a vadkár alap képzésével kapcsolatos könnyítés bevezetése végett.

⁶⁶ A 2018. évi CXXXVII. törvény 13. és 16. §-ához fűzött indokolás.

A Vtv. 81/B. § (5) bekezdés *b*) pontja alapján ugyanez a szankciója annak is, ha a vadászatra jogosult a teljes bizonyító erejű magánokiratba vagy közokiratba foglalt egyezséggel vagy jogerős bírósági ítélettel megállapított kártérítési kötelezettségének nem tesz eleget. Kérdésként merül fel ugyanakkor, hogy miként kell értelmezni azt a törvényi feltételt, miszerint a vadászatra jogosult a kártérítési kötelezettségének nem tesz eleget. Álláspontunk szerint a vadkáralap rendeltetésével az a szigorú értelmezés áll összhangban, amely szerint e feltétel bekövetkezése már abban az esetben is megállapítható, ha a vadkár megfizetésére a teljes bizonyító erejű magánokiratban, a közokiratba foglalt egyezségben vagy az ítéletben megállapított teljesítési határidő eredménytelenül eltelt, így nem szükséges, hogy a jogosult – teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt egyezség esetén – a követelés érvényesítése érdekében peres eljárást, vagy – közokiratba foglalt egyezség és bírósági ítélet esetén – a követelés állami kényszer útján történő behajtása érdekében végrehajtási eljárást kezdeményezzen.

ZÁRÓGONDOLATOK

A kifejtettek értelmében a vadkáralap a vadászatra jogosult vagyonán belül elkülönített alvagyon, amely azáltal hivatott a vadkár pénzügyi fedezetét biztosítani, hogy a Vtv. korlátozza a vadászatra jogosultnak az alvagyon feletti rendelkezési jogát, amennyiben abból kizárólag meghatározott célra, nevezetesen a vadkárért való helytállási kötelezettség teljesítésére enged kifizetést eszközölni. Ugyanakkor a vadkáralap képzésére vonatkozó kötelezettség teljesítése esetén sem áll rendelkezésre más fedezet a vadkár megfizetésére, mint a vadászatra jogosult saját vagyona, ezért a vadkáralap az önbiztosítás egyik formájának is tekinthető, amelynek lényege, hogy a jogalany az őt terhelő kártérítési kötelezettség felmerülésének kockázatát egészben vagy részben – biztosítási szerződés megkötése helyett – megtakarítás képzése útján saját maga viseli.⁶⁷ Erre figyelemmel a vadkáralap képzésével kapcsolatos kötelezettségnek a vadászatra jogosult általi maradéktalan teljesítéséből önmagában nem következik az, hogy akár a vadkáralapban elhelyezett összeg, akár a vadászatra jogosult azon felüli vagyona kellő fedezetül fog szolgálni a károsult követelésének kielégítésére.⁶⁸ Ennyiben tehát a vadkáralap csak korlátozottan képes a rendeltetése betöltésére.

A vadkáralaphoz képest a felelősségbiztosítás nyilvánvaló előnye az lenne, hogy az adott biztosítási időszakra megállapított biztosítási díj megfizetése a vadászatra jogosult számára kiszámítható fizetési kötelezettséget jelentene, így a vadkár kapcsán nem szembesülhetne olyan jelentős kiadással, amelyre nem rendelkezik fedezettel, továbbá a károsultakat

⁶⁷ BUERA–SHIN 2011: 846; HOLLY–GRESZTA 2016: 53–54.

⁶⁸ Az Országos Vadgazdálkodási Adattárban közzétett adatok szerint a mezőgazdasági és erdei vadkár együttes összege a 2022/2023. vadászati évben több vármegyében (pl. Komárom-Esztergom, Nógrád, Pest, Szabolcs-Szatmár-Bereg) meghaladta a 2021/2022. vadászati év szerinti összeget, amiből következően e vármegyékben az előző vadászati évben kifizetett vadkár alapján kalkulált vadkáralapok 2022/2023. vadászati évben összességükben nem fedezték a kifizetendő vadkárt. Lásd CSÁNYI et al. 2022: 18 és CSÁNYI et al. 2023: 18.

is előnyösebb helyzetbe hozná, amennyiben nem a vadászatra jogosult teljesítőképessége határozná meg, hogy hozzájutnak-e a kártérítéshez, vagy sem. Természetesen a felelősségbiztosításnak is lennének korlátai, így például a szerződő felek kiköthetnének különböző kizárásokat és szolgáltatási limiteket, a károsult pedig ezt lehetővé tevő jogszabályi rendelkezés hiányában nem követelhetné közvetlenül a felelősségbiztosítótól a kára megtérítését. Mindemellett a vadkár vonatkozásában a felelősségbiztosítási piac kialakulása nem várható, mivel a kifejtettek szerint a kontraszelekció és az erkölcsi kockázat okán a vadkár gazdaságosan nem vonható biztosítási fedezetbe, a piaci alapú biztosítások megkötésének állami támogatását pedig ösztársadalmi érdek nem indokolja figyelemmel arra, hogy a vadászati jog gyakorlása kizárólag a vadászatra jogosultak számára hajt gazdasági hasznot.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- BARTA Judit (2012): Vadászatra jogosult felelőssége a vad által erdő- és mezőgazdálkodáson kívül okozott károkért, különös tekintettel az ún. vadütközéses esetekre. In PUSZTAHELYI Réka (szerk.): *A vadászat aktuális jogkérdései*. Miskolc: Novotni Alapítvány a Magánjog Fejlesztéséért, 39–56.
- BARTA Judit (2014): A vadászható állat által okozott kárért való felelősség az új Ptk.-ban. *Gazdaság és Jog*, 22(9), 21–26. Online: <https://szakcikkadatbazis.hu/doc/1655941>
- BARTA Judit (2018): A vadászkar, a vadászati kár, a vad elpusztításával okozott kár, vadászható állat által okozott kár. In BARTA Judit – BARZÓ Tímea – CSÁK Csilla (szerk.): *Magyarország a kártérítési jogról*. Budapest: Wolters Kluwer, 361–379.
- BARTA Judit (2020): A vadászható állat által okozott kárral és a vadkárral kapcsolatos néhány aktuális jogkérdés. *Polgári Jog*, 5(9–10), 2–13.
- BERLINER, Baruch (1985): Large Risks and Limits of Insurability. *The Geneva Papers on Risk and Insurance*, 10(4), 313–329. Online: <https://doi.org/10.1057/gpp.1985.22>
- BOEHLJE, Michael D. – TREDE, Larry D. (1977): Risk Management in Agriculture. *Journal of the ASFMRA*, 41(1), 20–29.
- BUERA, Francisco J. – SHIN, Yongseok (2011): Self-Insurance vs. Self-Financing: A Welfare Analysis of the Persistence of Shocks. *Journal of Economic Theory*, 43(3), 845–862. Online: <https://doi.org/10.1016/j.jet.2011.01.003>
- CERTICKY Mária (2020): A felelősségbiztosítás funkciói. *Studia Iurisprudentiae Doctorandorum Miskolciensium*, 15(1), 7–19. Online: https://matarka.hu/klikk.php?cikkmutat=3002200&mutat=http://matarka.hu/koz/ISSN_1588-7901/Tom_19_2020_1/ISSN_1588-7901_Tom_19_2020_1_007-019.pdf
- CSÁNYI Sándor et al. (2022): *Vadgazdálkodási adattár – 2021/2022. vadászati év*. Gödöllő: Országos Vadgazdálkodási Adattár.
- CSÁNYI Sándor et al. (2023): *Vadgazdálkodási adattár – 2022/2023. vadászati év*. Gödöllő: MATE VTI, Országos Vadgazdálkodási Adattár.
- CSORBA László (2019): A kontraszelekció és a negatív szelekció típusai és problémái. *Hitelintézeti Szemle*, 18(6), 88–116. Online: <https://doi.org/10.25201/HSZ.18.2.88116>

- CZANK Lajos (1985): A vadászati jog hasznosítása és a térítésmentes vadászat. *Magyar Jog*, 32(2), 139–154.
- DÖME Attila (2016): A vad-gépjármű ütközéséből eredő kártérítési ügyek megítélése a bírói gyakorlatban az új Ptk. tükrében. *Polgári Jog*, 1(12).
- HAVASI Péter – SALAMONNÉ PILTZ Judit (2021): Felelősség az állatok károkozásáért. In WELLMANN György (szerk.): *A Ptk. magyarázata VI/VI. Kötelmi jog. Harmadik, Negyedik, Ötödik és Hatodik Rész*. Budapest: HVG-ORAC, 850–853.
- HEGYES, Péter István (2014): Hungarian Rules of the Liability for Game Damage. In BADÓ, Attila – BEILING, Detlev W. (szerk.): *Rechtsentwicklungen aus europäischer Perspektive im 21. Jahrhundert*. Potsdam: Universitätsverlag Potsdam, 191–204.
- GYULAFALVI Edith (2004): Gépjárműnek vaddal történő összeütközése (a bírói gyakorlat tükrében). In NOCHTA Tibor – BÖLCSKEI János (szerk.): *Emlékkönyv Lábady Tamás születésnapjára tanítványaitól*. Budapest: Szent István Társulat, 93–101.
- HOLLY, Romuald – GRESZTA, Ernie (2016): Self-Insurance as a Formula for Risk Management – A New Perspective. *Insurance Review / Wiadomości Ubezpieczeniowe*, 70(4), 53–66. Online: <https://piu.org.pl/wp-content/uploads/2017/05/WU-2016-04-04-Holly-Greszta-en.pdf>
- HOLSBOER, Jan H. (1995): Insurability and Uninsurability: An Introduction. *The Geneva Papers on Risk and Insurance*, 20(4), 407–413. Online: <https://doi.org/10.1057/gpp.1995.33>
- HORVÁTH Gergely (2009): Az agrár-környezetvédelem speciális területei. *Jog – Állam – Politika*, 1(2), 80–101. Online: <https://jap.sze.hu/images/lapsz%C3%A1lmok/2009/2/Horv%C3%A1thGer.pdf>
- JAFFEE, Dwight M. – RUSSELL, Thomas (1997): Catastrophe Insurance, Capital Markets, and Uninsurable Risks. *The Journal of Risk and Insurance*, 64(2), 205–230. Online: <https://doi.org/10.2307/253729>
- JANOWICZ-LOMOTT, Marietta – ŁYSKAWA, Krzysztof (2014): The New Instruments of Risk Management in Agriculture in the European Union. *Procedia Economics and Finance*, 9(2), 321–330. Online: [https://doi.org/10.1016/S2212-5671\(14\)00033-1](https://doi.org/10.1016/S2212-5671(14)00033-1)
- JUHÁSZ Ágnes (2012): Az állat által okozott károk és azok megítélése a hatályos magyar polgári jogban. *Publicationes Universitatis Miskolcensis, Sectio Juridica et Politica*, 30(2), 481–500. Online: www.matarka.hu/klikk.php?cikkmutat=1847016&mutat=www.matarka.hu/koz/ISSN_0866-6032/tomus_30_2_2012/ISSN_0866-6032_tomus_30_2_2012_481-500.pdf
- KANG, Myong Goo (2007): *Innovative Agricultural Insurance Products and Schemes*. Róma: FAO.
- KIRSTOVA, Katarina (2018): Felelősségbiztosítás vs. kártérítési felelősség. *Biztosítás és Kockázat*, 5(1), 82–89. Online: <https://doi.org/10.18530/BK.2018.1.82>
- LÁBADY Tamás (2013): Felelősség az állatok károkozásáért. In VÉKÁS Lajos (szerk.): *A Polgári Törvénykönyv magyarázatokkal*. Budapest: CompLex, 960–961.
- LÁBADY Tamás – PARLAGI Mátyás (2020): A kártérítési felelősség általános szabálya és közös szabályai. In VÉKÁS Lajos – GÁRDOS Péter (szerk.): *Nagykommentár a Polgári Törvénykönyvhöz*. Budapest: Wolters Kluwer, 2459–2504.

- MAHUL, Olivier – STUTLEY, Charles J. (2010): *Government Support to Agricultural Insurance*. Washington D. C.: The World Bank. Online: <https://doi.org/10.1596/978-0-8213-8217-2>
- MÁRTON Mária (2010): Speciális felelősségi alakzatok az új Polgári Törvénykönyvben, különös tekintettel az állatok által okozott károkért való felelősségre. In CSÖNDES Mónika – NEMESSÁNYI Zoltán (szerk.): *Merre tart a magyar civilisztikai jogalkotás a XXI. század elején?* Pécs: PTE ÁJK, 145–151.
- MÁNDY Endre (1990): A vadászati jogról. *Magyar Jog*, 37(2), 157–162.
- MÍKÓ Zoltán (1996): A föld tulajdonjogához kötött haszonvételek – a vadászati jog. *Gazdaság és Jog*, 4(10), 22–25.
- MÍKÓ Zoltán (1999): A tulajdonhoz kapcsolódó egyes haszonvételekről. *Gazdaság és Jog*, 7(1), 18–23.
- MOSCHINI, Giancarlo – HENNESSEY, David A. (2001): Uncertainty, Risk Aversion, and Risk Management for Agricultural Producers. In GARDNER, Bruce L. – RAUSSER, Gordon C. (szerk.): *Handbook of Agricultural Economics*. Amszterdam: Elsevier. 87–153. Online: [https://doi.org/10.1016/S1574-0072\(01\)10005-8](https://doi.org/10.1016/S1574-0072(01)10005-8)
- NELSON, Carl H. – LOEHMAN, Edna T. (1987): Further Toward a Theory of Agricultural Insurance. *American Journal of Agricultural Economics*, 69(3), 523–531. Online: <https://doi.org/10.2307/1241688>
- OROSZ Árpád (2014): Felelősség az állatok károkozásáért. In OSZTOVITS András (szerk.): *A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény és a kapcsolódó jogszabályok kommentárja*. Budapest: Opten, 318–322.
- PANDURICS Anett – MARKÓ Olga (2015): A felelősségbiztosítások szerepe, jelene és jövője Magyarországon. *Biztosítás és Kockázat*, 2(3), 78–93. Online: <https://doi.org/10.18530/BK.2015.3.78>
- PRIBULA László (2013): Felelősség a vadkárokért – kártérítés vagy kártalanítás? *Jogtudományi Közlöny*, 68(11), 565–571. Online: <https://szakcikkadatbazis.hu/doc/6788298>
- RENZULLI, Matteo (2009): Aspetti giuridici relativi al risarcimento dei danni causati da fauna selvatica. *I Georgofili*, 6(1), 27–47.
- SZALAI Ákos (2014): Prevenció és reparáció a kártérítési jogban – A kártérítési jog és alternatívái a két cél szolgálatában. *Állam- és Jogtudomány*, 55(3), 36–59. Online: https://matarka.hu/klikk.php?cikkmutat=2155203&mutat=http://jog.tk.mta.hu/uploads/files/Allam-%20es%20Jogtudomany/2014_3/2014-3-beliv-Szalai.pdf
- TŐKEY Balázs (2018): A biztosítási szerződések. In FUGLINSZKY Ádám – TŐKEY Balázs (szerk.): *Szerződési jog. Különös rész*. Budapest: ELTE Eötvös, 675–777.
- TŐKEY Balázs (2020): *Szerződésen kívüli kötelek. A károkozás és az egyéb kötelemkeletkeztető tények*. Budapest: HVG-ORAC.
- TÖRÖ Károly (1970): Vadkártérítés és vadkártalanítás. *Magyar Jog*, 17(10), 600–612.
- VARGA Nelli (2010): Az állatok károkozásáért való felelősség. In FÉZER Tamás (szerk.): *A kártérítési jog magyarázata*. Budapest: CompLex, 186–211.
- VERMAAT, Arend J. (1995): Uninsurability: A Growing Problem. *The Geneva Papers on Risk and Insurance*, 20(3), 446–453. Online: <https://doi.org/10.1057/gpp.1995.39>

- VÉRTESY László (2013): Kockázatkezelés és biztosítás. *Gazdaság és Társadalom*, 5(1), 27–42.
Online: <https://doi.org/10.21637/GT.2013.1.02>.
- ZAVODNYIK József (2000): *A biztosítási szerződés*. Budapest: KJK.
- ZOLTÁN Ödön (1989): A vadászat és vadgazdálkodás tervezett szabályozásáról. *Magyar Jog*, 36(11), 978–991.
- ZWACK, Thomas (2017): *Peer-to-Peer-Geschäftsmodelle zur Absicherung privater Risiken. Eine Exploration am Beispiel Wildschaden*. Wiesbaden: Springer Gabler. Online: <https://doi.org/10.1007/978-3-658-18315-8>

Dr. Pap Márk a Zalaegerszegi Törvényszék civilisztikai ügyszakos bírása és az Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar Állam- és Jogtudományi Doktori Iskolájának PhD-hallgatója. Kutatási területe a vadászható állat által okozott károkért való helytállás.